

LAVIE
TIDHAR



USÁMA

argo

Vítěz
World Fantasy
Award 2012
— za nejlepší
román —

LAVIE TIDHAR

USÁMA

argo

Přeložila Petra Johana Poncarová

Osama

Czech edition © Argo, 2017

Copyright © 2011 by Lavie Tidhar

Translation © Petra Johana Poncarová, 2017

Cover art © Hza Bažant, 2017

ISBN 978-80-257-2183-4 (váz.)

ISBN 978-80-257-2202-2 (e-kniha)

Lavie Tidhar pobýval v Dar es Salaamu během bombového útoku na americké ambasády v roce 1998 a v Nairobi bydlel ve stejném hotelu jako agenti Al-Káidy. On i jeho dnes už manželka od té doby těsně unikli bombovým útokům na Sinajském poloostrově v roce 2004 i útoku na londýnském nádraží King's Cross v roce 2005 a tyto zkušenosti vedly napřed k jeho nezapomenutelné povídce „Mé cestování s Al-Káidou“ a později ke vzniku *Usámy*, jeho průlomového alternativně historického románu.

Pro Elizabeth, která tam byla...

Následující text
je dílem literární fikce.

„Vždycky začni obřím výbuchem.“

Mike Longshott

PROLOG

FALEŠNÝ JEMENSKÝ PAS

Hotel Hilltop sídlí na Ngiriamu Road v centru Nairobi. Na rušné ulici pracují čističi bot, stojí na ní kiosky se stíracími losy, projíždějí tudy taxíky, v zaprášených obchodech je k mání papírenské zboží, rýže, koření ze Zanzibaru, konzervy a čerstvá rajčata; opodál se nachází malá indická restaurace. Elektrické větráky víří prach v budovách s nízkými stropy. Samotný hotel Hilltop je zchátralý podnik, který navštěvují zejména batůžkáři.

Muži v pokoji č. 107a ovšem nebyli batůžkáři. Zapsali se do hotelu pod falešnými pasy a právě byli zabráni do posledního stadia příprav na akt masové vraždy. Sami sebe možná nevnímali jako vrahy, ačkoliv podle amerického i keňského trestního zákoníku by na ně tak bylo pohlíženo. Tito muži věřili, že jednájí ve jménu Boha, a možná měli pravdu. Bůh stál na jejich straně. Brzy se dočkají úspěchu.

Muhammad Odeh dorazil do Nairobi čtvrtého srpna. Bylo to úterý.

Přijel nočním autobusem z Mombasy v půl osmé ráno, přihlásil se v hotelu Hilltop pod falešným jemenským pasem a dostal pokoj 102b. Šel hned spát a vstal těsně před polednem. Pak se setkal s ostatními. Byl oblečen jako imám, na bradě měl dlouhý plnovous. Později se převlékl, vzal si na sebe kalhoty a košili. A nakonec se oholil.

Odjel ve středu večer. Posledních pár hodin v Nairobi strávil na nákupu. Na Moi Avenue, poblíž americké ambasády, si nechal vyleštit boty. V deset hodin večer nastoupil na letadlo do Pákistánu.

Sedmého srpna byl pátek. Americký velvyslanec měl schůzku s keňským ministrem obchodu Josephem Kamothem v budově Ufundi Cooperative Bank poblíž velvyslanectví. Ambasáda Spojených států byla betonová sedmipodlažní budova, pět pater se nacházelo nad zemí a dvě pod zemí. Na pozici jedna stál kaprál námořní pěchoty Samuel Gonnite. Velitel detašované jednotky, seržant Cross od dělostřelectva, prováděl obchůzky.

Muhammad Rašíd Daúd Al-Owálí měl toho rána na sobě černé boty, bílou košili s krátkými rukávy, modré džíný a sako. Byl ozbrojen devítimilimetrovou berettou. Měl u sebe také čtyři zábleskové granáty. V 9:20 provedl telefonní hovor. Nákladák značky Toyota Dyna byl už naložen krabicemi, v nichž se nacházelo osm set kilogramů TNT, válcové nádrže, baterie, rozbušky, hnojivo a pytle s pískem. Al-Owálí nastoupil do nákladáku na místo spolujezdce. Řídil Saúd, který si říkal Azzam. Před nimi jela bílá dodávka značky Datsun, již řídil třetí muž. Tomu se říkalo Hárún.

K areálu ambasády dorazili těsně před 10:30. Azzam zaparkoval nákladák na zadním parkovišti. Právě odsud odjížděla poštovní dodávka. Azzam ji nechal projet a pak vyrazil k závoře. Al-Owálí vystoupil z nákladáku. Vykročil směrem k osamělému vojákovu na stráž, když vtom si uvědomil, že nechal sako i s berettou v autě. Ale pořád měl u sebe zábleskové granáty. Zavolal na vojáka, aby zdvihl závoru. Ten odmítl. Al-Owálí odjistil jeden granát a hodil ho po vojákovu. Ozval se výbuch. Voják s křikem utekl.

Azzam vytáhl z Al-Owáliho saka berettu a začal střílet do oken ambasády. Al-Owáli se dal do běhu. Za okamžik Azzam stiskl tlačítko rozbušky.

Výbuch vytvořil v zemi kráter. Tlak vyrazil okna, beton se propadal, vzduchem letěla těla umírajících mužů a žen. Na nedalekou Haile Selassie Avenue dopadaly sutiny. Okna Cooperative Bank obrácená do ulic sílu výbuchu nevydržela. Americký velvyslanec ztratil vědomí, létající střepiny mu rozdíraly kůži. Malá kancelářská budova za ambasádou se zhroutila přímo na nouzový generátor, takže do sklepa ambasády se vylilo několik tisíc galonů pohonné nafty. A palivo se vznítilo.

Při útoku zemřelo dvě stě dvanáct osob. Čtyři sta dalších bylo zraněno. Jedna žena, keňská servírka z kanceláře banky Ufundi, uvízla pod sutinami. Jmenovala se Rose Wanjiku. Záchranáři, mezi nimiž byla i námořní pěchota a speciální izraelská záchranná jednotka, se k ní snažili proniknout. Neustále s nimi komunikovala. Zůstala tam pohřbená pět dní. Zemřela několik hodin před tím, než se k ní konečně dostali.

Muhammad Odeh přistál v Karáči ráno sedmého srpna, těsně po útoku. Když procházel imigrační kontrolou, objevily se v rádiu první zprávy o výbuchu bomby. Usmál se. Prošel letištní budovou a vyšel ven do slunce. Venku našel telefonní budku a vytočil číslo.

„Jste to vy, emíre?“ řekl do tichého sluchátka. Zhluboka se nadechl. „S Boží pomocí jsme uspěli.“

Č Á S T P R V N Í

TAJNÁ VÁLKA

KALUŽE SVĚTLA

Když v létě na Vientiane dopadají paprsky slunce, zdi i lidé se zdají být průsvitní. V rozích ulic se tvoří kaluže slunečního světla, projíždí jimi skútry a cákají světlo na výlohy a do kanálů, které se táhnou městem směrem k Mekongu. Světlo třísní košile tmavými skvrnami potu a nutí psy, aby hledali útočiště ve stínu zaparkovaných aut. Podomní prodavači se líně vlečou podél silnice se svým zbožím: bambusovými košíky, ovocem a bagetami s červeným vepřovým. Vypadá to, jako by se městu leskla kůže potem, ono se zastavilo a čekalo, až přijde déšť a přinese trochu osvěžení.

Joe odložil knihu na nízký bambusový stolek a povzdychl si. Malý porcelánový šálek před ním obsahoval silnou laoskou horskou kávu, sladkou, se dvěma cukry, jak měl v oblibě, což bylo až příliš, toho si byl vědom, ale tak mu to zkrátka chutnalo. Vedle něj ležel popelník se dvěma nedopalky. A také krabička cigaret a na ní hladký zapalovač Zippo. Jako každé ráno seděl v malé kavárně naproti parkovišti u trhu Talat Sao v centru Vientiane. Oknem mohl pozorovat kolemjdoucí dívky.

Ta kniha byla brožovaná, odrbaná a měla křiklavě barevnou obálku. Byla na ní vyobrazena vícepatrová budova těsně před zhroucením, prašná africká ulice a lidé utíkající před výbuchem. Kniha nesla název *Mise: Afrika*

a jen o něco menší podtitul ji představoval jako třetí román série *Usáma bin Ládín: Mstitel*. Autor se jmenoval Mike Longshott, což nejspíš nebylo jeho pravé jméno.

Joe sáhl po krabičce a vytáhl cigaretu, ten den už třetí. Zapálil si zippem a zadíval se z okna. Vzduchem se linula tichá jazzová hudba. Joe sem chodil každé ráno, z bytu na Sokpaluang Road mu to trvalo půl hodiny, kolem autobusového nádraží a přilehlého trhu s ovocem a zeleninou, podél řidičů tuk-tuků, psů, kdákajících kuřat a velkého poutače, který upozorňoval na to, jak záslužné je *Udržet naši zemi čistou*, a dodával, že *Všichni dobří občané musí sbírat odpadky*, přes semaforey k ranímu trhu Talat Sao až do klimatizované kavárny, která mu jako pracovna sloužila mnohem častěji než jeho skutečná kancelář.

Seděl zde dlouho a nikdo ho nerušil. Zpoza skleněných oken mohl pozorovat, jak se venku setkali přátelé a pak se smíchem někam vyrazili. Kolem prošla matka držící za ruce dvě děti. Tři muži se dělili o cigaretu, mluvili, gestikulovali, nakonec odešli. Na schodech se objevila dívka a zdálo se, že na něco čeká. O pět minut později vešel dovnitř chlapec, a její obličej se rozzářil úsměvem. Odešli spolu, aniž by se pozdravili. Z parkoviště sem vstoupila venkovanka nesoucí košíky. Po schodech sešel byznysmen se svým doprovodem, rovnou zamířili k černému autu s klimatizací. Joe se dávno naučil, že užít si samoty je občas snazší mezi lidmi. Už ho to nezneklidňovalo, ale jak tam seděl, oddělen od vnějšího světa průhlednými okenními tabulkami, na okamžik se cítil odpojen od času, veškerý kontakt mezi ním a zbytkem lidstva zmizel, byl rozpuštěn, takže spojení s lidmi venku se podobalo přízraku amputované končetiny, která stále bolí, ačkoliv už

není součástí těla. Potáhl si z cigarety a vyfoukl kouř, na knihu dopadla trocha popela, a když ho Joe otřel, zanechal po sobě šedou stopu.

Joe vypil poslední doušek kávy. Na dně zůstala jen pěna. Hudba v pozadí se změnila a jazz vystřídalá procítěná melodie, kterou znal, ale nevěděl odkud. Típl cigaretu. Kolem prošla holčička s medvídkem v náruči. Náctiletý student v nažehlených černých kalhotách a bílé košili si nesl knihy. Dvě dospívající dívky jedly zmrzlinu, a když je chlapec v bílé košili uviděl, usmál se a ony mu úsměv oplatily. Odešli všichni společně.

Vzduchem se nesla píseň beze slov. Vrtala Joeovi hlavou, byl to ten neodbytný pocit, že něco zná, aniž by to dokázal pevněji zachytit, a to ho vždycky rozčilovalo. Pozoroval nebe nad domy a všiml si, že se mění.

Bylo to jen takové nepatrné potemnění, chvilkové ztlumení světla. Když k tomu zpozoroval, jak se venku na zemi sám od sebe pohybuje kus papíru, vyskočí do vzduchu a odletí, jako ušpiněný bílý motýl, pochopil, že přicházejí deště.

Zaplatil, vyšel ven a cítil tu změnu ve vzduchu. Stará paní, která prodávala učebnice angličtiny pro začátečníky v obchodě naproti, taky vzhledla, a on v její tváři spatřil touhu, kterou na okamžik rozpoznal sám v sobě. Dlouhými kroky zamířil k parkovišti, pod botami mu při chůzi křupal štěrk. Pohvizdoval si. Teprve když už stál skoro před svou kanceláří, uvědomil si, že je to ta stará písnička od Dooleyho Wilsona, kterou slyšel v jiné zakouřené kavárně, v jiné době a na jiném místě.

ROZBÍHAJÍCÍ SE HEJNO GEKONŮ

Když krácel po širokých stinných ulicích v centru Vientiane, Joe si znovu uvědomil, jak moc prostředí města ovlivnilo Japonsko. Mezi tradičními nízkými domy podél Lan Xang Avenue se například objevila napůl dokončená, ulitě podobná nová budova banky Kobajaši, impozantní stavba ze skla a chromu ve tvaru vejce, která byla vidět z velké dálky, cizorodá entita v tomto usedlém královském prostředí. Na zdi obchodu, jehož venkovní police byly vrchovatě naloženy ananasy, vodními melouny a liči, visel nad hlavou snědého majitele (nejspíš Hmong, usoudil Joe), který seděl ve stínu a balil si cigaretu, vybledlý plakát znázorňující laoského krále a japonského císaře, jak se jeden druhému uctivě klaní, a pod nimi se skvěl nápis *Oblast asijské vzájemné prosperity*. Japonský vliv byl patrný na autech, v hudbě, která tu a tam vřískala z kovových reproduktorů, i v reklamách na jazykové školy, jež slibovaly *Super Nippon a lekce angličtiny, pro budoucnost vás a vašich dětí*.

Přešel Lan Xang a brzy se ocitl na dohled That Dam, černé stúpy, která se rýsovala proti nebi jako připomínka dávných válek. Svého času bývala pokrytá zlatem a zářila na slunci, ale pak ji oloupali barmští nebo thajští nájezdníci, to už si nikdo přesně nepamatoval, a zlatá krus-ta se už stúpě nikdy nevrátila. V puklinách kamenných